

2
П
У
Й
С
Ь

ЖОВТЕНЬ — OCTOBER

1989

Ч.П. 10(383)

ГОТУЙСЬ

Журнал пластового новацтва
Видає Головна Пластова Булава

Редагує Колегія

пл. сен. Тоня Горохович, пл. сен. Денис Беднарский

"HOTUYS"

a Ukrainian Monthly Magazine for Children
published by Plast Publishing,
2199 Bloor St., West,
Toronto, Ont., M6S 1N2, Tel.: (416) 769-7855

З друкарні Мирона Баб'юка
1525 Emerson Street
Rochester, N.Y. 14606
Tel.: (716) 458-2133

Адреса Редакції і Адміністрації:
HOTUYS MAGAZINE
2199 Bloor St. West.
Toronto, Ont., M6S 1N2,
Canada Tel.: (416) 769-7855

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА „ГОТУЙСЬ” ВІД СІЧНЯ 1989 р.
25.00 американських доларів.
Ціна одного прим. — \$2.50

„Готуйсь”
Інтернаціональне стандартно-серійне число
(ISSN) 00468061

PLAST UKRAINIAN YOUTH ORGANIZATION
144 Second Ave., New York, NY 10003

• Ілюстрації в цьому числі: Ю. Кузнецова, В. Лопати, Н. Мундрік-Мриц і С. Острова.

• На обкладинці: Кузини новак Андрійко Баб'юк та новачка Ася Баб'юк.

ЗМІСТ

Сторінка

1. Н. Білоцерківець: Наша мова
Сестр. Уля: Розмови про події в Україні
3. ххх: Рідна мова
4. Р. Завадович: Будемо читати
К. Перелісна: Осінь
5. „Ой що то за пісні!” Сестр. Уля:
6. ххх: Що пишуть у пресі України про дітей українських та дітей-туристів з інших країн
7. Ю. Кузнецов: Професор Мікро-чарівник
8. Я. Гудемчук: Курчатко
9. Сестр. Тоня: У Київській школі відбулося Свято Рідної Мови
10. Р. Завадович: Маруся
11. Сторінки пластових малят: Ой ходить сон коло вікон (народна колісанка)
У. Кравченко: Сонце України
ххх: Купалися ластів'ята
12. Сестр. Уля: Як навчався мови Андріанко?
13. ЕКО: ЧАП—ЧАЛАП
14. Новацькі перші спроби (малюнки)
15. Крутиголівки для Мудрої голівки
Хроніка, Галерія „Готуйсь”,
Розгадки крутиголівок

**Цьогорічне
наше гасло:**

**І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, —
Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ!**

НАША МОВА

Купана — цілована
Хвилями Дніпровими,
Люблена-голублена
Сивими дібровами.
З колоска пахучого,
З кореня цілющого,
З усмішки і сльози,
Сонця вітру і грози
Н а ш а м о в а

Як молитви матерів
Думи сивих кобзарів
І дівочі переспіви
Синіх вечорів,
Виплекана весна
І серцями чесними
Н а ш а м о в а

І болить душа моя,
Як недбальця стріну я,
Що цурається рідні,
Зневажа батьків пісні...
Я ж нащадкам передам
Материнський світлий дар
І по світу пронесу
Нашу гордість і красу —
Н а ш у м о в у!

Словничок:

- 1 голубити — пестити
- 2 діброва — дубовий ліс
- 3 цілющий — лікувальний
- 4 гроза — буря
- 5 цуратися — уникати зустрічі соромитися
- 6 зневажати — ображати
- 7 зневажа — зневажає, ображає
- 8 нащадки — діти, внуки
- 9 дар — дарунок

Сестричка Уля

РОЗМОВИ ПРО ПОДІЇ В УКРАЇНІ

— Мамо, тату, ви бачили тут в англійських газетах багато пишуть про Україну. А нам у таборі сестричка комендантка розказувала про те все, що написано тепер і в наших газетах, що розповідали пластуни, які повернулися з України, з ким вони зустрічалися, як там люди вже не бояться співати нашого гимну, ходити з синьо-жовтими хоругвами. Дивись, Андрійку, тут хлопчик сидить на плечах у когось з прапором! — поспішала все розказати Таня, повернувшись зі сходин.

— Так, діти, багато нового сталося в останніх місяцях минулого року і тепер в цьому році. Зараз я кінчу варити, будемо за столом, то про все собі розказуватимемо, — задоволено відізвалася мама. — Накривай, Таню, до столу!

За вечерею було повно інформацій. Андрійко приніс з табору новини про мандрівки дітей з ЗСА й Європи в Україну, про перебування в Америці учнів з України:

— Діти й юнацтво в січні колядували у Львові, Києві та, мабуть, у інших містах, а й у селах також. Нам розповідала про це наша вчителька, бо вона дістала листа від своєї родини. Писали їй з Волині, що діти дуже тішились тим колядуванням. У Львові є дитячий славний хор „Дударик”, а в Києві „Первоцвіт”. Вони також колядували.

— А нам сестричка — перебила Таня — читала листа від своєї родини, а то пише десятирічна дівчинка Наталя з міста Хорол на Полтавщині. У Полтаві є таке Співоче поле, на якому відбуваються фестивалі пісень і всього іншого — деклямацій, сценок. В листі було таке, що на цьому полі були з усієї України різні хори, ансамблі танцюристів. Наталя приїхала додому захоплена. Вона сказала, що хоче бути вчителькою, бо дуже багато є маленьких дітей, що їх треба навчити

Співає наймолодша учасниця концерту Іра Тищенко

читати й писати по-українськи. Вона дуже хоче бути вчителькою, бо є багато дітей, що не вміють рідної мови. У дитсадках не вчили й не розмовляли нашою мовою.

— А я читав у їхній газеті з України про Кобзареве поле. То цікаве те поле, бо то справді не поле, але кіно-концертна зала на 5.000 місць. А назвали так це місце „Кобзареве поле” тому, що на ньому проводитимуться

Шевченкові свята. Буде також тут приміщення для артистів.

— А де це поле є? — запитав тато.

— О, вибачте, я не сказав. Воно буде там, де повинно бути. У Каневі, щоб було видно звідтам кожному і Дніпро, і степ, і кручі. Написано, що збудовані споруди — сцена й два поверхи з кімнатами — з чудовими українського стилю декораціями. Татку, ми поїдемо їх побачити, правда?

— А тут є дуже цікава стаття, — відізвалася мама, — під заголовком „Він тут ходив”. Хто то ходив?

— Та ж напевне мова про Шевченка! — викрикнула Таня. Я про це чула від сестрички. У Києві є хата, де мешкав Тарас Шевченко. Там тепер є музей.

— Так, так, Таню! — поспішила відізватися мама. — Принеси мені зі столика газету „Вісті з України”. Статтю треба прочитати.

Юні скрипалі з Івано-Франківська Святослава і Сашко Семчуки. Фото В. Фаліна

— Читай, Андрійку перше ти, а потім Таня — сказала мама. Читай місця, які я позначила.

Андрійко читав: „Дев'ятого березня плянуємо вечір для старшоклясників, наступного дня прийматимемо молодших школярів. Чуємо нерідко нарікання на молодь: пасивна,

байдужа, нічим не цікавиться. Чи вдається вам з молодими мати спільну мову? Вся громада наша стурбована тим, що молодь не знає рідної мови, вона байдужа до рідної культури. Вина велика в тому є по боці вчителів, вони ж духові наставники. Коли прибувають діти зі шкіл до музею, питаю: чи є у вас, діти, дома „Кобзарі”? Ті, що реагують піднесенням рук, мають учителя, що працює творчо. Його учні багато знають, вміють поезії напам'ять”.

— Чуєте, діти, як там директор музею турбується байдужістю учнів. Таких, що не говорять, українською мовою, — звернула увагу на прочитане мама. Читай закреслені місця далі ти, Таню! Дівчинка задоволена припала до сторінки газети. „Дев'ятнадцятий рік я працюю в музеї. Я вже не можу працювати в іншому місці. Не можу залишити Шевченка. Мій Шевченко... З кожним роком відкриваю щось нове для себе, якусь нову його глибину. Близька мені жіноча тема в творчості поета, Шевченкові образи жінок, його скорботні мадонни неперевершені ніким”.

— Розумієте, діти цей вислів? — запитала мама. — Шевченко написав твір про Богоматір, про мадонну, про її материнські страждання, коли вона ціле життя жила з думкою, що її Син

буде розп'ятий на хресті. Шевченко — це безмірна глибина духа людини. Станете дорослими, діти, тоді можна буде з вами і про ці філософські проблеми говорити.

Запитання:

1. Про що велися розмови, коли діти й батьки зішлись при столі по роботі?
2. Які інформації подав Андрійко про Кобзареве поле?
3. Що Таня знала сказати про статтю під назвою „Він тут ходив”?
4. Які зустрічі відбуваються у музеї-хаті, де колись у Києві мешкав Шевченко?

Юний композитор Андрій Бондаренко.

РІДНА МОВА

Мово рідна, слово рідне
Хто вас забуває
Той у грудях не серденько
А лиш камінь має.

Як ту мову мож забути,
Що нею учила нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила.

Як ту мову мож забути
Та ж звуками титми
Ми до Бога мольби слали
Ще дітьми малими.

У тій мові ми співали,
При грі розмовляли,
У тій мові нам минувшість
Нашу розказали.

БУДЕМО ЧИТАТИ

У млі дримає далеч синя,
Пожовкли трави, листя, ліс,
І золотисте павутиння
Обмотує вершки беріз.

У місті, в парку в'януть квіти
І кажуть сонечку: „Прощай!”
В ставку не ловлять рибок діти,
Затих на клюмбах водограй.

Та нам не піддаватись тузі,
І на негоду в нас є лік:
Давайте книжку, милі друзі!
Хай мудрість славиться повік!

Р. Завадович

ОСІНЬ

Ой, сонечку-світоньку,
Де ти є?
І за чим та хмаронька сльози лле
Сльози лле?

Чому вітер сердиться
Аж реве?
Нащо із берізоньки
Листя рве?

Чому в'януть квітоньки
На лугах?
Де поділись пташечки
У гаях?

Ой, без тебе, сонечку,
Нам не жить.
Виглянь, виглянь, яснес
Хоч на мить!

К. Перелісна

І досі сниться — під горою
Між вербами та над водою
Біленька хаточка: сидить,
Неначе й досі, сивий дід
Коло хатиночки і бавить
Хорошее та кучеряве
Своє маленькеє внуча.
І досі сниться: вийшла з хати
Веселая, сміючись мати,
Цілує діда і дитя —
Аж тричі весело цілує,
І спать несе! А дід сидить
І усміхається і стиха
Промовить нишком: „Де ж те лихо?
Печалі тії, вороги?
І нищечком старий читає,
Перехрестившись „Отче наш”
...Крізь верби сонечко сіяє
І тихо гасне... день погас, —
І все почило... Сивий в хату
І сам пішов одпочивати.

* * *

...А на світанку, весь у позолоті,
Настигнув ЖОВТЕНЬ — ВЕРЕСНЮ він
брат.

Дерева пожовтіли і кущі.
Осінні перші почались дощі.

Дари осені.

Фотоетюди О. Клименка та В. Очеретного

„ОЙ, ЩО ТО ЗА ПІСНІ!!”

(Такі заголовки статей у газетах, що виходять в Україні!)

Подивіться, любі наші пластунята, на цих дітей і дорослих, що тут на знімках, які вони веселі й радісні!.. А знаєте хто вони й чого такі задоволені? Всі Ви знаєте, мабуть, що тепер в Україні відроджується багато свят, а з ними обрядів, пісень, звичаїв та радості, що їх учасники тих святкувань переживають. Цього року відбувся у Києві концерт, що його назвали „Щедрий вечір”. А цілий місяць січень у всій Україні використано на колядування, посипання у хатах зерном, щоб побажати людям успішного року, урожаїв, здоров'я та різного добра, як про це є мова у наших новорічних віншуваннях.

Дохід з концерту, на якому було багато-багато людей призначений на потреби відродження українських обрядів, ритуалів та всього зв'язаного з давньою народною культурою. Буде створений музей з колекції відомого українського скульптора Івана Гончара.

Хто виступав у програмі концерту подано у підписах під фотографіями. Три співачки, що їх назва є „Золоті ключі” були вже в Канаді, (будуть і в ЗСА), а в дитячому хорі „Первоцвіт” київські школярі — великі любителі співу. Їх диригент великий любитель і дітей і співу Микола Кецала.

У програмі концерту брали участь ще Ганна Левкун з Івано-Франківщини. А вона грала ролю Маланки, що то про неї так часто є мова у щедрівках. Крім згаданих уже, виступали ще студенти Київської консерваторії, що показали „Вертеп” про народження Божого Дитятка, про те, які були дари йому царів, пастушків та інших персонажів вертепу. Співали й інші відомі хори Києва під проводом Леопольда Ященка.

Хор „Первоцвіт” — фольклорний ансамбль київських школярів.

Співає народня артистка України Ніна Матвієнко.

Диригент хору „Дударик” зі Львова — Микола Кацала.

ЩО ПИШУТЬ У ПРЕСІ УКРАЇНИ ПРО ДІТЕЙ УКРАЇНСЬКИХ ТА ДІТЕЙ-ТУРИСТІВ З ІНШИХ КРАЇН

Щораз більше зустрічаємо тепер інформацій про перебування дитячих груп з різних країн в Україні, а також дитячих ансамблів з України у Америці та в країнах Європи.

Ось хор хлопчиків з Огайо перебував на зустрічі з дитячим ансамблем пісні й танцю у Києві. Тепло їх вітали, діти відразу знаходили спільну мову, здавалося, що вони давно знайомі, хоч перешкодою до того могла бути мова. Євген Досенко — провідник Київського ансамблю пісні й танцю інформував:

— Ми вшосте приймаємо співаків, танцюристів із-за кордону. Уже нинішнього року побували у нас у гостях ровесники з Польщі, Фінляндії, Югославії та інших країн.

Такі відвідини збагачують репертуар виступів, зближують дітей. Відбувся спільний концерт у Києві. Дітвора Києва виконала композицію „Чотири пори року”, а в ній були народні пісні, щедрівки, показували свої вміння музиканти й танцюристи.

Хлопчики із Америки (ЗСА) виконували американські, українські народні пісні, твори світової класики. Співали вони, як про це пише рецензент В. Стеценко, справді професійно. Виступ їх з кожною піснею зустрічала публіка бурхливими оплесками, вигуками „Браво”!

Після виступів відбулася розмова поміж провідником ансамблю Мусійчуком і кореспондентом. З неї довідуємося, що хор з Огайо існує вже 15 років, що сам Мусійчук народився вже в ЗСА, а батьки його походять із Івано-Франківщини, що диригент виростав у домі, де була українська мова, що культура України йому близька й дорога, а його хлопчики знають пісні й інших народів.

Виступи хору Запорізької дитячої школи мистецтв користуються незмінним успіхом у любителів співу.

Фото В. Артюшенка.

Американські діти два роки тому виступали в Москві, Ленінграді й Ризі. А цьогорічне турне повело їх через Львів, Чернівці, Кам'янець Подільський, Хмельницький, Вінниця, у Київ.

Коли ж запитав кореспондент, які його враження з України, Мусійчук відповів:

— Сказати чудові — значить нічого не сказати. На концерти збирається дуже добропорядлива аудиторія. А потім на вулиці моїх хлопчиків пізнають, вітають, тиснуть руки, дарують сувеніри. Мої вихованці уже зараз запитують, а коли вони знову поїдуть в Україну, тут такі хороші і добрі люди. У нас з'явилося немало друзів.

Кінчилася зустріч запрошенням ансамблю з Києва до ЗСА. Його оцінив Мусійчук високопідготовленим і професійним колективом. У ЗСА люди оцінять їх репертуар і його виконання.

Вісті з України ч.28,
липень 1989.

Подала Сестричка Уля

ПРОФЕСОР МІКРО-ЧАРІВНИК

Що криється за клавішами професора Мікро? (Продовження)

Ми з Вітькою глянули один на одного і посміхнулись. Та сама думка виникла у нас водночас. Цей електронний „професор” може й завдання за нас робити. Тимофій Іванович немов угадав її.

— Тільки не сподівайтесь, що електронні професори цілком замінять людину. Щоб вони допомагали в складних умовах, треба самому багато знати. Але найперше треба пізнати цього електронного „професора”. От скажімо, як його використовують? Не знаєте, бо не знаєте його будови.

Тимофій Іванович узяв олівець, аркуш паперу й намалював таку схему:

— Кожного вечора, о дев'ятій, коли ми вмикаємо телевізор, якими словами починає диктор передачу?

— Ви слухаєте програму „Час” — вигукнув я.

— Інформаційну програму, відправив Вітька.

— Так, інформаційну, — згодився Тимофій Іванович, Інформація — це наше знання, відомості про щось.

— Про події в нашій країні, — втрутився Вітька.

— І взагалі в світі, — додав я.

— Інформація буває словесна, — продовжив Тимофій Іванович, скажімо, та, яку ви чуєте по радіо. Або зорова, — яку бачите на екрані телевізора. А буває цифрова, як-от у наших прикладах з арифметики. На кожному кроці людина зустрічається з інформацією про погоду, про час, про товари в магазинах. А книжки — це найбільша скарбниця інформації. Інформацію люди передають — телеграфом, телефоном, листами тощо; — „розкладають по полицках”, порівнюють, відбирають найважливішу; зберігають — у книжках, на магнітофонних стрічках тощо. От і

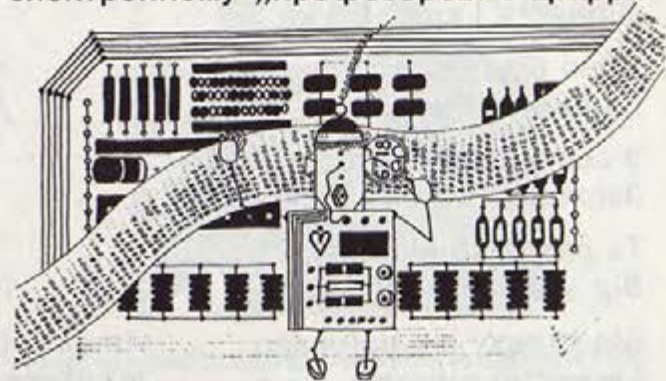
наш електронний професор служить такій важливій справі, як виготовлення інформації, зокрема цифрової. Для цього „дані програми”, або інформацію, спочатку вводять у нього. Це ми робимо, натискаючи на клавіші. Інформацію професор повинен зрозуміти. От, скажімо, що означає червоне світло світлофора для автомашини — спитав Тимофій Іванович.

— Проїзд забронено, — відповів я.

— А що означає такий знак? — І Тимофій Іванович намалював.

— Теж проїзд заборонено! — вихопився Вітька.

— От бачите, та сама інформація може передаватися по різному. Так і електронному „професорові”. Цифри

перекладаються на мову електронних сигналів. Кожній цифрі відповідає свій електронний сигнал. Цю операцію і

робить пристрій вводу. Центральний процесор — це можна сказати, мозок електронної машини. Він уміє додавати, віднімати, ділити, множити і т.д. А в

КУРЧАТКО

Було собі курчатко
Жовтесеньке малятко

Жовтеньке, чепурненьке
Пірнасте і кругленьке.

Воно відважно, сміло
Стрибало і ходило

З сестричками й братами
Завжди близенько мами.

Та раз воно відбилось
Від мами й заблудилось.

Від страху аж дрижало
І жалісно пищало.

Почула мати-квочка
Як в травах край горбочка

Пищить її малятко
Жовтесеньке курчатко.

Прибігла, пожаліла,
Маля крилом прикрила.

Курчатко звеселіло —
Безпечно тут і мило!

Скажімо так, між нами,
Де ж краще, як у мами?!

Кошалін, І.ІІ.1979

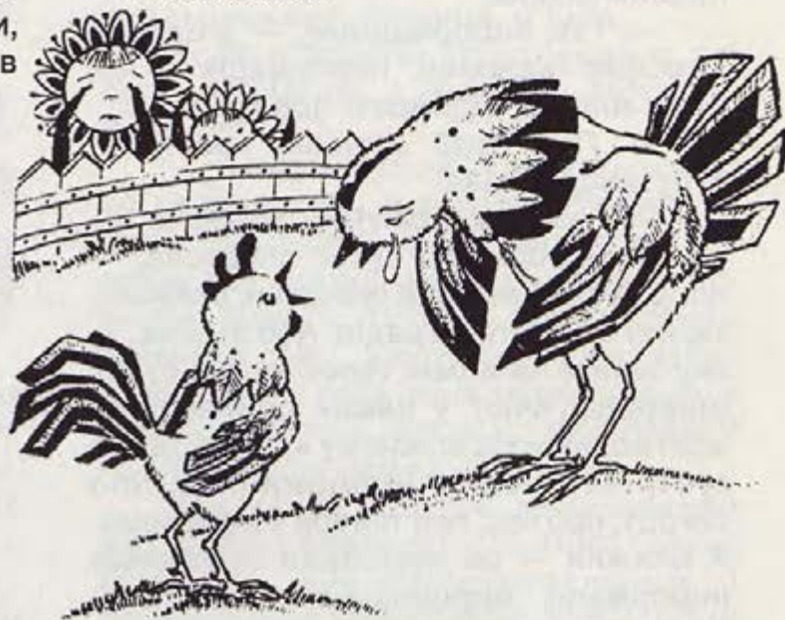
Яків Гудемчук

складних машинах він і „думає” — порівнює, робить висновки тощо. Після того, як наша інформація піддалась обробці, вона перекладається знов на мову, зрозумілу людині. Скажімо, мову цифр або мову слів. Є такі електронні машини, до яких пристроєна друкарська машинка, і вона видає інформацію у виді тексту. Цей текст може висвітлюватися на екрані, пристроєному до машини телевізора. Такий переклад з електронної на людську мову здійснює пристрій виводу. Від нього ми й дізнаємось про вислід обробки інформації. Скажімо, вислід наших обчислень при розв'язанні математичного прикладу.

Юрій Кузнецов

Запитання:

1. Як думали про електронного „професора” учні, доки їм не розповів про нього Тимофій Іванович?
2. Чи такий „професор” може замінити людину?
3. Яку схему намалював хлопцям Тимофій Іванович? Чим послуговується електронний „професор”, передаючи інформацію? Якими шляхами передаються тепер інформації?
4. Чим користується електронний „професор”, передаючи інформацію?
5. Яку функцію має пристрій вводу, виводу. А яку роль виконує центральний процесор в машині? Як його назвав Тимофій Іванович?

У КИЇВСЬКІЙ ШКОЛІ ВІДБУЛОСЯ СВЯТО РІДНОЇ МОВИ

Іван Драч — дуже популярний поет і голова Товариства Рідної Мови в Україні прибув на свято Рідної мови до школи ч. 236 у Києві. Стоїть поміж учительками в музеї у цій школі, що має назву „З бабусиної скрині”.
Учні дістали збірки поезій І. Драча й ентузіястично читають їх.

На відкриття свята рідної мови, що відбулося у школі ч. 236 у Києві, завітав був поет Іван Драч. В програмі його була не наперед підготована вчителями розмова, а безпосередня виміна запитів і відповідей — цікава, щира розмова. Поет І. Драч розповів учням — які пляни є у авторів щодо творчості для дітей і молоді, щоб живою була у них рідна мова.

Учні хотіли знати відповіді на ось які питання:

— А що було тоді в Україні, коли Ви були школярем?

— Чи письменники напишуть книжки про той страшний час, коли жив Сталін?

— Чи буде українською мовою навчання також і в університетах?

— Чи письменники написали твори про страшну подію — вибух реактора у Чорнобилі?

— А що роблять поети і письменники в Році Святкування Української Мови і 175-річчя народження Тараса Шевченка?

Поет Іван Драч дуже радів зустріччю з учнями й учителями. Учні придбавши в поблиському кіоску на вулиці збірки поезій його, просили в поета підпису. А поет радів з цього, що він побачив і почув у школі. Учні виголошували вірші поетові, співали пісні, серед учасників свята були вчителі, малята від шестиліток починаючи..

У Києві, по вулиці Вишгородській, в оселі за номером 5, 1859 року був гостем родини С. Лободи Тарас Шевченко. Відтепер у цьому затишному будинку після реставрації відкрився Кобзаревий музей.

Фото І. Петрова.

Школа гордиться своїм етнографічним музеєм, а його назва, як це говорить один напис у вітрині, „З бабусиної скрині”, бо в ньому багато вишивок, що їх виготовляють і дарують школі учні.

У школі багато дечого говорять про свято Мови: зустрічі, конкурси, стінгазети... А найвимовніше воно тим, що воно постійне, бо учні й учителі дбають про рідну мову. Вони дбають про пошану її, про знання її секретів, про силу, що з неї бере народ тоді, коли вона живе серед усіх його поколінь і всюди — у всіх ділянках життя.

Іван Драч, прощаючись зі школою, побажав учням:

— Хай рідна школа завжди буде для вас добрим і милим порогом, від якого простеляться ваші шляхи у дальше творче життя.

Запитання:

1. У якій школі було святкування рідної мови й хто загостив на це свято?
2. Про що розповідав гість учням, а які питання цікавили учнів? Що вони хотіли знати від поета?
3. Що подобалося І. Драчеві у школі? Що свідчило, що у школі дбають про рідну мову?
4. Що побажав поет учням? Чому Драч назвав школу добрим порогом у дальше життя?

МАРУСЯ

Давно тому жила мала дівчинка Маруся. Її мама називала Марусю своєю маленькою Мавкою. І тому дівчинка тішилася тим і дуже хотіла побачити хоч одну мавку.

— Не можна бачити так легко мавки, Мавки живуть у лісі в гущавині, далеко від стежок, якими ходять люди, — остерігала доню мама.

Але Маруся не могла повірити, що така чудова дівчина-мавка з довгими косами могла бути недоброю. Побачити

мавку — це була Марусина мрія.

Одного разу мама взяла Марусю з собою в село, щоб купити доброго свіжого молока і запашного хліба. І коли мама розмовляла з молочарем, Маруся побігла в ліс. Вона не могла надивитись на красу лісу, дівчинка бігла і бігла перед себе.

А мама в розпучі шукає дитини в селі, кричить, плаче. Марусі нема!

Минув день, настав ранок. Пішли в ліс рубачі. Один рубач віддалився і побіг до одного дерева й нагло скрикнув. А всі інші рубачі залишили свої речі і побігли за ним.

Під деревом лежала Маруся. Руки складені на грудях, у руках троянда. Один рубач скрикнув:

— Ой, яка ж вона біла! Мабуть бачила мавку!

Рубачі завезли чимшвидше Марусю до мами.

А мама, побачивши Марусю, скрикнула переляканим голосом:

— Так, Марусю, ти хотіла бачити мавку й мабуть ти її таки побачила!

Русланка Завадович

Сторінки пластових малят

ОЙ ХОДИТЬ СОН КОЛО ВІКОН

Ой ходить сон коло вікон,
А дрімота коло плота.
Питається сон дрімоти:
— А де будемо ночувати?
— Де хатинка тепленькая,
Де дитинка маленькая,
Там ми будем ночувати,
Мале дитя присипляти.

Щоб вирости, не змарніло,
Щоб тяженько не хворіло,
Сили й розуму набралось,
Своїх батьків потішало.

В. Лопата. „Колискова”.

СОНЦЕ УКРАЇНИ

Я маленький хлопчик
П'ятий рочок маю,
Але про Шевченка
Вже багато знаю.

Він — дитя з під стріхи,
Він — в селянській свиті,
А придбав нам славу,
Як ніхто на світі.

Нині нам про нього
Мамочка казала,
Рушником новеньким
Ми портрет прибрали.

Принесли ялинку,
Рути і барвінку —
Наш „КОБЗАР” коханий
Достойний пошани.

А та наша слава
Не вмере, не загине,
Наш Тарас Шевченко
Сонце України!

У. Кравченко

КУПАЛИСЯ ЛАСТІВ'ЯТА

(Співають під час купання дитини)

Купалися ластів'ята
Та в чару-водиці,
Щоб були ми білотілі
Та ще й білолиці.
Купалися ластів'ята
Та в чару водиці,
Щоб були ми чорнобриві
Та ще й білолиці.
У любисточку купали,
Живу воду наливали,
Щоб здоров'я тіло мало,
Лиха горенька не знало.

ЯК НАВЧАВСЯ МОВИ АНДРІЯНКО?

Андріянко з книжечками

Йому не було ще й двох років, як він дуже подружив з книжечками. А їх було багато на полицках у просторій дитячій кімнаті. Було й багато різних іграшок. Але найкраща забава в нього була з книжками. Біг до полицки й витягав якусь книжечку.

— А що це за книжечка? — питалася я.

— „Ріпка” — вигукував Андріянко весело. — Тут дід Андрушка, а це баба Марушка, біжить Мінка, собачка Хвінка, це киця Варварка і мишка Сіроманка! — перегортав сторінки до кінця, плескав в долоні й сміючись викрикував: — Попадали!

Біг за другою книжечкою до полицки. Любив казку „Рукавичка”. Хтось з дорослих — мама, тато, дідик чи бабуся починав розповідати казку, а Андріянко додавав назви: — Мишка — шкряботушка, Жабка-скрекотушка, Зайчик-побігайчик, Лисичка — сестричка, Вовчик-панібратик, Кабан-іклан, Ведмідь-небрідь. Коли назвав усіх мешканців в рукавичці, дуже тішився і витягав чергову улюблену книжечку.

— „Бім-бом, дзелень-бом” — починав Андріянко, а я продовжувала: „Біжить півничок з цебром” Андріянко відразу поправляв: „Ні! Біжить курочка з відром!”

Любив Андріянко казки-віршики, вірші-сміховинки. Він знає багато рядків поезії, дуже тішився хлопчик, коли хтось з дорослих зачинав рядок: „Музиканти прилетіли” — тоді Андріянко докінчував:

В барабани заgrimіли,
Бом! бом! бом!
Скаче Муха з Комаром.

Це улюблена казочка-вірш „Муха-цокотуха”.

Коли підріс, зацікавився словником з ілюстраціями „Мій перший словник” — видання Об’єднання Українських Педагогів Канади, 1975. У ньому 950 слів і написи біля малюнків. Хлопчик, маючи три рочки, вмів назвати кожний малюнок. При цьому він вивчив азбуку — вмів назвати всі літери, а навіть назвати ім’я авторки передмови до словника (він її знав уже тоді особисто).

Коли хтось з дорослих не називав правильно малюнка, Андріянко відразу поправляв: — То не ескаватор! То кран! — якимось поправив маму.

Мама часто брала його до (вона студентка!) до англомовного садочка й бібліотеки при університеті, він вже дещо розумів з англійської мови. Там свobodно поводився з іншими дітьми, говорив до них своєю мовою. Всі його любили, казали, що він „френдлі” до всіх.

Тепер Андріянкові 6 років, ходив до передшкілля, закінчив з відзначенням. Далі любить книжки. Завжди дуже охоче слухає розповіді про життя й пригоди дітей, але найбільше його захоплюють розповіді про козаків. Читає сам дещо, а слухати любить довге читання мами, чи тата та бабуні, навіть не таке, що звичайно люблять усі діти. Його дуже цікавить вибух у Чорнобилі. Ще й досі, коли запитати його — що хотів почути чи прочитати,

ЧАП-ЧАЛАП

Дощик іде цяп-цяп...

— Хто іде тут?
— Чап-Чалап!
— Хто за ним?

— Онисим,
Мушка,
Мишка,
і Мурашка,
ще й маленька
Черепашка.

— Чи приймеш нас, друже,
бо ми змокли
трохи-дуже.

— Тут заходьте до шатра
новака Петра!
Ось шатро
і Петро!
Кучерявий,
до розмов
він цікавий.

Каже: — Мов
Научіть мене, прошу!
Очеретів „шу-шу-шу”

Комарового „ззу-ззу”.
Розуміти
по-мишачому,

по-котячому,

Теж уміти
шварготіти
по-крутяцькому,
по-ніяцькому.

Дощик падав...
день і два —
цяп-цяп-цяп...

Чап-Чалап
вчив Петра:
„шу-шу-шу,
тра-та-та...”

Раптом сонце
засвітило —

Вийшли новаки
з шатра,
слухають Петра.

А Петро, цей новак
каже так:

УМОЖУЧ І
ЬСЕТІАЧУАН
НЕ ОГОВС І
ЬСЕТІАРУЦ

Новаки аж сіли!
пріли,
пріли,
пріли,

врешті зрозуміли!

Ви, маленькі читачі,
зрозуміли теж, чи ні?

ОКЕ

відповідає, що хоче знати, як вибух той реактор і як тепер живуть там люди!... Що радіація зробила в Україні? Турбується хлопчик.

Запитання:

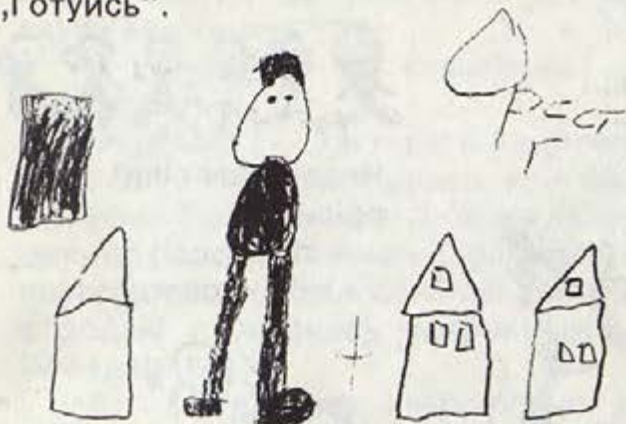
1. Про які дитячі книжечки є тут мова? Подайте їх назви.
2. Як Андріянко знав казочку „Ріпка“?
3. Чому йому подобалася „Рукавичка“?
4. Як поправляв розповідь старших у казочці „Бім-бом, дзелень-бом“?
5. Що знав про казочку-віршик „Музиканти прилетіли“?
6. По чому видно, що Андріянко любить вивчати мову, що він через те є успішним в передшкіллі, буде й таким у школі.
7. Що він любить слухати й читати?

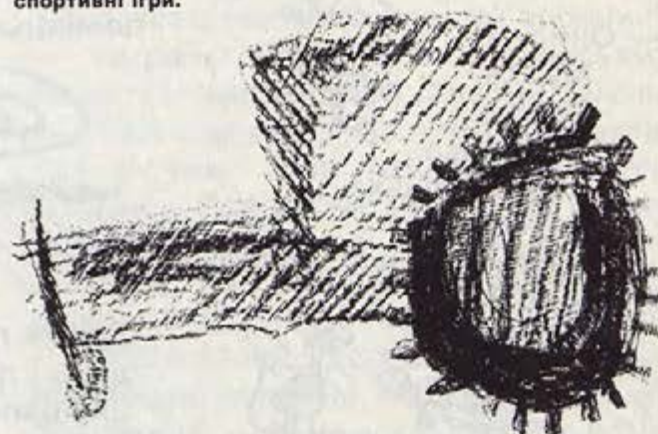
Тарас Росоха любить перебувати в Гай Парку (він близько домівки), бо там річ „Ягуари“ часто перебуває, щоб грати спортивні ігри.

Новадзькі перші спроби

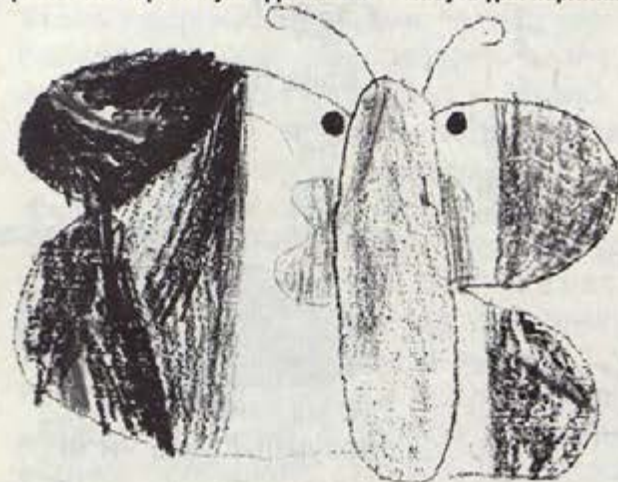
Це такі малюнки новаків у Торонті, що їхнім братчиком є добрий юнак Стефан Патен. Та вони люблять малювати, бо дуже чекають побачити свої „твори“ в „Готуйсь“.

Це великан Орест Гуль! Дві хатки — мабуть для карликів!

Андрій Максимів любить авта, а найбільше колеса в них.

А це дуже кольоровий метелик Дам'яна Войтіва

Орест Закидальський — спортсвець. А це видно по його руках!

Крутиголівки для мудрої дитинки

Дорогі Мудрі Голівки!

Чекаємо від Вас дописів про таборування, а в ньому й про те, які Ваші успіхи щодо пошанування рідної мови. У цьому числі „Готуйсь” прочитаєте багато про святкування учнів в Україні 175-річчя народження Тараса Шевченка й плекання української мови. Ось містять газети з України про фестиваль у Полтаві, назвали його „Співоче поле”, участь у ньому брали школярі з усієї України. Одна з учасниць написала про своє перебування там захоплена зустріччю з тисячами дітей. Вона написала до своєї родички в Канаді, що хоче стати вчителькою, а їй тепер всього 10 років, бо треба навчати рідної мови стільки діток. Наталя (її ім'я!) вирішила, що це вона зможе успішно зробити.

Чи й у Вас, Дорогі наші Мудрі Голівки, є подібні бажання? Як Ви провели свої фестивалі, свої табори й святкування пошани рідної мови? Поділіться з нами своїми думками й почуваннями! Присилайте розгадки цих крутиголівок!

1. Яке багатство Вашого українського словника? Подайте інші слова — синоніми до таких слів: гарно, дитина, мама, тато, світас, горизонт, малий, спати.

2. Якими словами звертається Тарас Шевченко до своїх братів, тобто до всіх українців, а зокрема до дітей і молоді, щоб вони виростили корисними для народу. Ці рядки поезії тепер дуже актуальні, про них багато тепер мови!

3. Наведіть кілька рядків поезії Шевченка, в яких є опис краси української природи.

4. Вичисліть найменше чотири особи, які особливо близькими були для нього, багато допомогли йому в дитинстві й юнацькому житті.

5. Назвіть поезію Шевченка, у якій він закликає „І мене в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій, не забудьте пом'янути...”

6. Скільки років було Шевченкові, коли він написав „Заповіт”? Де поет тоді перебував?

7. Подайте імена Тарасових сестер.

Цей портрет Тараса Шевченка вишили — Жанна Кириченко і Світлана Вельможко — учениці 6-ої класи з 40-ої школи в Запоріжжі. У школі відбулася виставка праць з усіх шкіл СРСР.

ХРОНІКА

Суботня школа під опікою Жіночої Організації при ХОС у Б. Клюбі, Курітіба Парана, Бразилія. Конкурс писанок. Роздача нагород. Директорка школи: Євгенія Мазепа, голова ХОС: Олександр Равлик. Учителі: Ганнуся Б. Мазепа, Одеса М. Волощук, Одарія Білоніцька, Мірна В. Ковалюк, Гполіто Каплан, Павло Марсіо Фуссі й Климентій Чорнобай та члени управи ЖО: Анна Пясецька й Надія Мазепа Гонсальвес (на фото)

Суботня Школа під опікою Жіночої Організації при ХОС У.Б. Клюбі. Курітіба-Парана, Бразилія Великдень 6.5 1989 р.

Церква в Україні, малюнок Дорка Трохановського (8 кл.), учня УК Церкви ім. св. Йосафата в Торонті

ГАЛЕРІЯ ГОТУЙСЬ

Дорогі новацькі майбутні рисівники й малярі!

У Торонті цього року кожнорічний Фестиваль Живого Слова, що відбувся у УК Школі ім. св. Йосафата, був успішним не тільки виступами шкіл у програмі з інсценізаціями, деклямаціями, співом хорів, але й гарними малюнками що прикрашували стіни просторої залі. Їх приготували переважно учні цієї школи, що прибули з Польщі останніми роками. Про них була мова у „Готуйсь” за місяці серпень вересень цього року.

Чекаємо на дальші малюнки й рисунки з таборових хронік чи святкувань Року Тараса Шевченка та Рідної Мови.

Ілюстрація учня 6 кл. Славка Секунди до поезії Т. Шевченка: „Із-за лісу, з-за туману місяць випливає: (Червоніє круглолиций, горить, а не сяє...”
УК Школа ім. св. Йосафата, Торонто.

Розгадки крутиголівков з ч. 5/1989 і ч. 6-7/1989 р.

1. Сад: чад, гад, лад, зад, суд, сам, лід сад, сак; Сум; сам, суп, суд, сук, сім, кум, дум; Село: сало, мело, сіло; Коса: роса, боса, кома, коси, носа, кола, копа; Крим: крім, крам, брам, крип, криг, крем; Місто: ості, міст. Любий: люби, лютий, любій; Млинок: ленок, клином; Їжак: їжа, їдак; Спрага: Прага, справа; Скручений: кручений; Скувати: кувати, скувати, снувати, скупати, скусати, скивати;
2. Проти-ста-ви-ти-ся, ясно-вель-мож-ний, крути-го-лів-ки, що-най-кра-щий;
3. Вода: вона-вина-вино; Ріка: -ріпа-, -ропа-рожа-ложа-лоза-поза-пора-гора-горе-море.
4. Синоніми: малий — маленький, малесенький, манесенький, малісінський, малюсенький, малюсечкий, манюсечкий, манюсєсенький, малюній, малюнький;
5. Андрій Козачковський — товариш з університету а Петербурзі, потім лікар у Переяславі, лікував Тараса Шевченка під час перебування поета в Україні 1845 року, у його домі Тарас Шевченко створив „Заповіт”, маючи 31 рік. Микола Костомарів — приятель, член Кирило-Методіївського Братства. Іван Сошенко — земляк Шевченка, причинився до викупу його з кріпацтва. Григорій Квітка-Основ'яненко — письменник, коли жив у Петербурзі, допоміг появитися друком першого „Кобзаря” в 1840 році. Олександр Чужбинський — письменник, приятель, написав спомини, один вірш про Шевченка „Гарно твоя кобза грає” 1843 р. Григорій Квітка Основ'яненко — сучасник Шевченка. Його творчістю дуже радів і цікавився Тарас. Марко Вовчок — письменниця, що її творчістю дуже тішився і Шевченко, написав про авторку поезію, у якій назвав її своєю донею.

„Весна” — малюнок новака Християна Кошіля з Мейплвуд, Н. Дж. (8 років) — учасника Табору УПН в Іст Четгем, 1988 р.

ЯК ЗРОБИТИ

БАБКУ ЧИ МЕТЕЛИКА З ОСІННІХ ЛИСТКІВ І ЗАСУШЕНИХ КВІТІВ?

Потрібно: листків різної форми й величини, засушених квітів, паперу і чорного олівця

Як зробити? Укласти форму крилець і хвостика бабки й метелика згідно з рисунком, приклеїти все старанно на папір, покласти поміж твердими книжками, щоб вирівнялось усе й рівно

приклеїлось. Додати квіти й листочки на порожніх місцях картки. Намалювати очі й вусики бабки й метелика. Коли готове, наліпити на картон, обрамувати відповідного кольору папером чи олівцем цілу картку, додати нитку-петлю й повісити в домівці для декорації кімнати й гарного спомену про минуле літо.

Число „Готуйсь” 6/1989:

1. а) Стопа, Стрипа, Прип'ять, Стрий, драма, опера, Дубно.
2. б) Мова. Андрій, Йосип, Пилип, Павло, Олег, Григорій, Йордан, Наливайко, Остріг, Гамалія. в) Мова тоді гарна, коли вона багата синонімами. Мама-матуся, матінка, мамочка, няня, ненечка, ненька, матіночка, матусенька, мамця, матунечка.

Тато: татко, татусь, татусенько, батько, батінко, батечко, татище.

Доня: донечка, дочечка, доченька, доця, донуся, дочка.

Син: синок, синочок, синусь, синище, синцьо, синачок, синусечок. г) книжка (не книшка), хата (не гата), зв'язок (не звазок), стаття (не статя), стривожений (не зтривожений), листя (не лиштя), розтрапаний (не рострапаний), скажи (не зкажи), щастя (не зчастя), бур'ян (не бурян) пір'я (не піря), рябий (не р'ябий), різдвяний (не різдв'яний), український (не український), польський (не польский, чи полський).

